

Анотація на вибіркову навчальну дисципліну «Соціальна економіка»

Рівень вищої освіти - *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - 4

Компонент освітньої програми: *вибірковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Тимків Андрій Олександрович, кандидат економічних наук, e-mail: andriy_t@ukr.net

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Сучасні фахівці економічного профілю повинні вміти реально оцінювати соціально-економічну ситуацію в країні на різних рівнях та етапах її розвитку (в державі, регіоні, місті чи на підприємстві) та володіти достатніми знаннями для обґрунтування дієвих заходів щодо поліпшення цієї ситуації. Навчальна дисципліна «Соціальна економіка» призначена для вивчення особливостей функціонування і розвитку економіки соціальної сфери суспільства

2. Метою дисципліни є формування у студентів цілісного світогляду і навичок системного мислення щодо соціоекономічного функціонування суспільства, яке все більше спрямовується на створення умов для розвитку і самореалізації особистостей у швидкоплинних трансформаційних змінах глобального характеру.

3. Завдання курсу є вивчення змісту, напрямків, основних функцій, принципів й механізмів соціальної економіки як невід'ємної складової функціонування демократичної правової соціальної держави; оволодіння питаннями теорії та практики соціально-політичних процесів, а також формування глибокого розуміння, цілісного світогляду і навичок системного мислення в галузі соціально-економічного функціонування суспільства, спрямованого на створення умов для розвитку і самореалізації особистості в трансформаційних змінах глобального характеру.

4. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Тема 1. Концептуальні основи соціальної економіки.

Тема 2. Моделі соціальної політики в різних економічних системах.

Тема 3. Державні соціальні стандарти. Проблема бідності.

Тема 4. Розвиток соціальної сфери в соціальній економіці.

Тема 5. Соціальний захист населення та його категорій.

Тема 6. Соціальний захист економічно активного населення.

Тема 7. Урегулювання соціально-трудових конфліктів. Роль соціального партнерства в їх вирішенні.

Тема 8. Пенсійна система та пенсійне забезпечення в Україні.

5. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: предмет, мету та задачі соціальної економіки; принципи, об'єкти і суб'єкти соціальної економіки; 6 закономірності та принципи розвитку соціальної інфраструктури; структуру соціальної сфери: галузі та види діяльності; елементи системи соціального захисту громадян України; роль соціального партнерства у вирішенні соціальних проблем; роль та функції соціального страхування; інструменти та шляхи фінансування програм соціальної політики; шляхи зменшення бідності як соціально-економічної категорії; сутність поняття "інвалідність", правові критерії інвалідності; джерела фінансування соціальної сфери; сутність поняття

"економічно активне населення"; методи управління соціально-трудовими конфліктами; напрямки реформування пенсійної системи; методи та інструменти прогнозування розвитку соціальної сфери; пріоритетні напрямки розвитку соціальної економіки в Україні;

вміти: проводити теоретичний, конкретно-історичний та емпіричний аналіз ситуацій і процесів у межах соціального регулювання суспільства; користуватися нормами чинного законодавства, нормативно-правової бази для вирішення конкретних соціальних питань, потреб практичної соціальної роботи; якісно та кількісно досліджувати причинно-наслідкові зв'язки та взаємозв'язки соціально-економічних процесів у ринкових умовах; володіти науково-методичними підходами для аналізу стану соціальної економіки країни; визначати можливості та подальші перспективи розвитку соціальної економіки країни; аналізувати основні тенденції у вітчизняній та світовій соціальній політиці та визначити шляхи й умови її успішної реалізації на Україні; орієнтуватися в різноманітності моделей та типів соціальної політики різних напрямків у відповідності до основної функції держави; використовувати нормативно-правову базу для прийняття управлінських рішень у соціальній сфері; приймати оптимальні рішення при реалізації конкретних завдань соціальної економіки.

6. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Аналітична економіка та макроекономічна політика: Навчальний посібник / За ред. академіка І.Ф.Прокопенка. Харків: видавництво Іванченка І.С., 2019. 416 с.
2. Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 203 с.
3. Коваленко О.М., Мазник Л.В. Соціальна економіка: Конспект лекцій. К.:НУХТ, 2013. 170 с.
4. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. К.: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015.180 с.
5. Соціальна економіка: навч. посіб. – 2-ге вид., без змін / [О.О. Беляєв (кер. авт. кол.), Є.Б. Ніколаєв (наук. ред.), А.В. Келічавий та ін.]. К.: КНЕУ, 2016. 481 с.
6. Соціальна відповідальність: навч. посіб. /за заг. ред. А. М. Колота; К. : КНЕУ, 2015. 519с.
7. Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2022. 247 с.

Допоміжна література

1. Гальчинський А.С. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань. К.: Либідь, 2013. 472с.
2. Соціальна економіка : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка» / уклад. Л. С. Ларка. – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 56 с.
3. Лукашевич В.М. Соціологія економіки: Підручник. К.: Каравела, 2005. 288 с.

4. Петрашко Л. П. Корпоративна відповідальність: кроскультурні моделі та бізнес-практики : монографія. К. : КНЕУ, 2013. 246 с
5. Перегуда, Ю., Чалюк, Ю. Резильєнтна smart-економіка як база відновлення соціально-економічної системи України. *Економіка та суспільство*, 2025. Вивуск 75.
6. Новак І. Соціальний діалог у контексті повоєнної розбудови та європейської інтеграції України. Демографія та соціальна економіка. 2025. № 1. С. 73-93
7. Chornyi R., Chorna N. Ecological Entrepreneurship as a Factor of Social and Economic Development of Regions. *Demography and social economy* , 2025. 2, 129-148